



**WALDORFSKÁ
ŠKOLA BRNO**

**Školní vzdělávací program
pro zájmové vzdělávání**

ŠKOLNÍ DRUŽINA

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ ŠKOLNÍ DRUŽINA

Počet stran: 9 Počet příloh: 0	č. j.: DO-23/2023-09-01
Projednáno na radě kolegia: 29. 8. 2023	Platnost dokumentu od: 1. 9. 2023

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	3
2. CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ.....	4
3. MATERIÁLNÍ A EKONOMICKÉ PODMÍNKY	4
4. PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ.....	5
5. PODMÍNKY BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ.....	5
6. PRŮBĚH ŠKOLNÍHO DNE V DRUŽINĚ	5
7. PODMÍNKY PŘIJETÍ.....	6
8. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ	6
9. KONKRÉTNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ A KOMPETENCE.....	7
10. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	8
11. DOKUMENTACE	8
12. HODNOCENÍ.....	8
13. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ.....	9

1. Identifikační údaje

1.1 *Název ŠVP*

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání Školní družina

1.2 *Údaje o škole*

Název školy

Waldorfská škola Brno - střední škola, základní škola a mateřská škola, příspěvková organizace

Adresa školy

Plovdivská 2572/8, 616 00 Brno

Ředitel školy

Mgr. Tomáš Jedlička

Zpracovala:

Soňa Kretíková

Aktualizace od 9/2023 Jiří Sadila

Kontakty

telefon: 511 118 311, mobil: 731 543 396

e-mail: wskola@waldorf-brno.cz

web: <https://waldorf-brno.cz>

IČ: 75156237

DIČ: CZ75156237

1.3 *Zřizovatel*

Název: Statutární město Brno

IČ: 44992785

Adresa: Dominikánské nám. 1, 601 67 Brno

Kontakt: tel.: 542 171 111, e-mail: posta@brno.cz

.....
Mgr. Tomáš Jedlička
ředitel školy

2. Charakteristika zařízení

Školní družina (dále jen „ŠD“) je školské zařízení pro žáky mladšího školního věku, kteří zde tráví svůj volný čas před výukou a bezprostředně po ní, s využitím do pozdějších odpoledních hodin. Jde již o mimoškolní aktivity, které se konají pod dohledem vychovatelů ŠD.

Vychází z organizační a personální koncepce školní družiny za použití prostředků, metod a systému waldorfské pedagogiky. Spolu s Rámcovým vzdělávacím programem vytváří podmínky a pravidla pro soužití a činnost ve waldorfské školní družině dle konkrétních podmínek.

Specifika waldorfské pedagogiky

Činnost waldorfské družiny navazuje na zásady waldorfské pedagogiky, která vychází z filozofického směru antroposofie. Zakladatelem je filozof a pedagog Rudolf Steiner. Metody waldorfské pedagogiky se opírají o hlubší znalosti vývoje dítěte a respektují specifika jednotlivých vývojových období. Výchova je chápána jako živý proces mezi pedagogy, rodiči a žáky. Hlavním cílem je vytvořit takové prostředí, které v dětech pěstuje zdravé sebevědomí a rozvíjí smysl pro odpovědnost vůči okolnímu světu. Podporuje tvořivost dětí a probouzí v nich touhu po poznání. Cílem družiny není pokračování školního vyučování, ale poskytnout dětem příjemné prostředí pro odpočinek, relaxaci, budování sociálních vztahů a zabezpečení zájmové činnosti.

3. Materiální a ekonomické podmínky

8 oddělení školní družiny využívá pro svou činnost kmenové třídy, odborné učebny, tělocvičnu, jídelnu a venkovní areál školy.

V rámci zájmových činností, které naše družina nabízí, využívají žáci školní cvičnou kuchyňku k pravidelnému pečení chleba a přípravě tradičních jídel k ročním svátkům.

K hrám a pobytu venku využíváme prostory v blízkém okolí školy, školní hřiště a přírodní učebnu - školní zahradu. Také širší okolí školy nabízí školní družině pohybové vyžití, např. dětská hřiště. K převlékání a uložení osobních věcí žáků jsou určeny šatny. Na uskladnění sportovních pomůcek a hraček pro venkovní pobyt je určen samostatný, uzamykatelný prostor v areálu školního hřiště.

Úplata za zájmové vzdělávání je stanovena v samostatném dokumentu a zveřejněna vždy nejméně 2 měsíce předem. S podmínkami a způsobem úhrady jsou rodiče seznámeni na začátku školního roku a jsou také k nahlédnutí na webových stránkách školy. O možnosti snížení nebo prominutí úplaty rozhoduje ředitel školy (podle § 123 odst. 4 školského zákona) na základě předložené žádosti.

4. Personální zajištění

Chod školní družiny se škola snaží zajistit kvalifikovanými vychovateli, kteří jsou řízení vedoucím vychovatelem ŠD. Pedagogové si prohlubují vzdělání na přednáškách a seminářích zabývajících se waldorfskou pedagogikou, samostudiem i v dalších kurzech DVPP pro pedagogy zájmového vzdělávání. Velký důraz je kladen na vzájemnou spolupráci a dobré vzájemné vztahy, ale také na spolupráci s třídními učiteli a rodiči.

Vychovatelé jsou součástí waldorfského pedagogického kolegia, které organizuje a utváří optimální podmínky pro pedagogickou péči o žáky.

5. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Školní družina tvoří se základní školou jeden právní subjekt, proto je bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců i žáků zajišťována v rámci celé školy.

Žáci jsou na začátku školního roku seznámeni s Vnitřním řádem školní družiny. Součástí je i poučení o bezpečnosti a chování, které probíhá i před každými prázdninami. Vychovatelé zajišťují odpovídající podmínky pro pobyt v družině, v prostorách školy i venku. Předcházejí úrazům, seznamují žáky s možnostmi první pomoci, dbají o jejich psychohygienu a pohodu (větrání, pitný režim, světlo, klid).

Vychovatelé se pravidelně zúčastňují školení BOZP. Při činnostech mimo prostory školní družiny respektují stanovené řády odborných učeben a všech částí areálu a seznamují s nimi žáky svých oddělení. Žáci jsou poučeni o pravidlech, bezpečnosti a chování při mimoškolních akcích.

6. Průběh školního dne v družině

Časový plán je tvořen formou „Ročního tematického plánu ŠD“ a zahrnuje činnosti vztahující se k měsíci v ročním období, a také ke koloběhu svátků a tradic vycházejících z tohoto období. Činnosti se přizpůsobují zájmu žáků, podmínkám a možnostem družiny.

Žáci každý den tráví čas venku na školním hřišti, na školní zahradě – přírodní učebně nebo pravidelnou vycházkou do širšího okolí školy – Lesní družina.

Družina organizuje v průběhu školního roku různé mimořádné akce, jako jsou besedy s hosty, příprava slavností apod.

Součástí denního programu družiny jsou přivítací i jiné rituály. Po přivítání se střídají činnosti odpočinkové, rekreační, zájmové i pracovní. Nabídka pravidelných činností je dána týdenním programem, který žáci mohou v případě zájmu využít. Jedná se o pečení, rukodělné tvoření, sportovní aktivity. Všechny tyto aktivity prohlubují vztah a sociální dovednosti mezi žáky různých věkových skupin. V rámci nabídky činností je dostatečný prostor pro volnou hru.

Příprava na vyučování vychází ze spolupráce s učiteli i žáky, aktivity navazují na dopolední vyučování.

Důležitou součástí každodenního pobytu žáků v družině jsou slavnosti a další akce vycházející z rytmického průběhu školního roku, na nichž se podílí i rodiče. Úzká spolupráce s rodiči je jedním z důležitých pilířů waldorfské pedagogiky jako takové a je uplatňována i v rámci školní družiny.

V družině je pro žáky po celý rok zajištěn pitný režim. Denní skladba činností:

- hygiena, oběd
- volná hra
- rekreační a pracovní činnosti, zájmové činnosti vedoucí k seberealizaci, poznávání a rozvoji dovedností
- rekreační činnosti – rukodělné, výtvarné, pohybové a sportovní
- volná hra

7. Podmínky přijetí

Do školní družiny jsou přijímáni žáci prvních až pátých tříd a žáci Duhové třídy. Přihlašování a odhlásování žáků do/z ŠD je prováděno každoročně na základě písemných žádostí (zápisních lístků) zákonných zástupců. O přijetí rozhoduje ředitel školy.

Zákonní zástupci dítěte přihlášeného k pravidelné docházce do školní družiny sdělí písemně rozsah docházky dítěte a způsob odchodu dítěte z družiny; tyto údaje jsou zaznamenány na zápisním lístku. Pokud má dítě odejít z ŠD jinak, než je uvedeno v zápisním listě, či s jinou osobou než je uvedeno v zápisním listě, sdělí tuto skutečnost zákonní zástupci písemně.

Přihlášení i odhlášení dítěte do/z ŠD lze po celou dobu školní docházky. Vše musí být provedeno písemnou formou. Podrobnější ustanovení viz Vnitřní řád školní družiny.

8. Formy vzdělávání

Metodika vychází z prožívání, pozorování, experimentování, na které navazuje vzpomínání, popisování, charakterizování a snaha o zpracování, analyzování a zobecňování.

Rozlišujeme čtyři základní druhy činností:

pravidelná činnost – každodenní činnost v oddělení vychází z týdenní skladby zaměstnání

příležitostná činnost – přesahuje rámec jednoho oddělení, není zahrnuta do týdenní skladby činností

individuální činnost – umožňuje dítěti rozvoj individuální iniciativy a tvořivých aktivit v rámci kolektivu

spontánní aktivity – jedná se o činnosti následující po organizované činnosti

9. Konkrétní cíle vzdělávání a kompetence

Výchova ke svobodě je základním předpokladem waldorfské pedagogiky. Metody práce volí pedagog podle pedagogických potřeb své třídy tak, aby rozvíjel vůli, radost z vědění a zvědavost. To vše v rámci živého vzdělávacího procesu, kam patří všechno, co je součástí školy i života žáků. Celková osobnost žáka je rozvíjena v oblastech myšlenkově poznávacích, citově prožitkových a činnostně volných.

Z Rámcového vzdělávacího programu čerpá ŠD z oblastí rozvoje osobnosti, všeobecného vzdělávání, sociální soudržnosti, toleranci a vlastenectví, hodnot a tradic našich i jiných národů, životního prostředí, bezpečnosti a ochrany zdraví.

Žáci jsou vedeni k všestranné, účinné a otevřené komunikaci. Učí se umění naslouchat a porozumět druhým a také respektovat jejich názory. Jsou podporováni při práci a komunikaci ve skupině, ale i k vyjádření svého názoru. Vychovatelé se snaží v dětech rozvíjet jejich schopnost spolupráce a respektu k práci a úspěchům druhých. Žáci poznávají svá práva i povinnosti, učí se zodpovědnosti a slušnému jednání jak k dospělým osobám, tak i ke svým vrstevníkům. Pedagogové pomáhají žákům vytvářet zdravý pozitivní přístup a toleranci v chování a ohleduplnosti k lidem, kulturám, duchovním hodnotám a přírodě, jež je obklopuje.

Ve školní družině jsou rozvíjeny, posilovány a budovány tyto kompetence:

Kompetence k učení – žáci mají dostatek času na dokončení započaté práce, je podporována samostatnost a tvořivost, uplatňována pozitivní motivace. Jsou vedeni k sebehodnocení a realizaci vlastních nápadů.

Kompetence k řešení problémů – jsou vytvářeny podmínky pro rozeznávání správných a chybných řešení problémů. Žáci jsou vedeni k samostatnosti a je podporována kolektivní práce. Problémové situace a konflikty mezi žáky jsou řešeny společně. Jsou vedeni k překonávání obtíží při dokončování činnosti.

Kompetence komunikativní - děti jsou vedeny ke vhodné komunikaci s vrstevníky a dospělými. Jsou vytvářeny situace pro uplatnění vlastního názoru dětí, jsou zapojovány do diskuze a je dbáno na správné formulování myšlenek.

Kompetence sociální a interpersonální – děti jsou podněcovány ke vzájemné spolupráci.

Kompetence občanské - děti jsou vedeny k zodpovědnosti a učeny uvědomovat si svá práva i povinnosti.

Kompetence ke smysluplnému trávení volného času – učí se smysluplně trávit volný čas a orientovat se v možnostech jeho využití.

10. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Školní družinu navštěvují i žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v doprovodu asistenta pedagoga. Ten je řádně seznámen se Školním řádem ZŠ, Vnitřním řádem školní družiny a Zásadami bezpečného chování a seznámení s riziky na pracovišti. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají možnost využívat všech činností a aktivit, které družina nabízí. Prostředí školní družiny je také vhodné pro budování nových sociálních vazeb, zlepšení v oblasti komunikace, koordinace pohybu a manuální zručnosti.

Všichni uchazeči o zájmové vzdělávání se speciálními potřebami mají možnost se jej účastnit a jsou plně integrováni do všech forem činností, pokud obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem.

Pro snadnější a bezbariérový přístup do učeben a tříd využívaných družinou slouží schodolez.

11. Dokumentace

- Zápisní lístek do školní družiny
- Přehled výchovné práce
- Docházková kniha

12. Hodnocení

Cíle individuální – každý z vychovatelů při přípravě jednotlivých aktivit hodnotí svoji předcházející práci, hledá nové metody a prostředky, které by vedly ke kvalitnějším výsledkům. Využívá pozorování, rozhovory se žáky, rozhovory s rodiči, širší veřejností. Potřebné informace podávají vychovatelkám a vychovatelům také třídní učitelé při rozhovorech, hospitacích, vzájemných konzultacích, jednáních apod.

Cíle týmové – provádí tým vychovatelů, který hodnotí a plánuje vlastní činnost na pravidelných schůzkách 1x týdně. Stanoví další postup pro následující období. 1x ročně zpracovává příspěvek o činnosti školní družiny do výroční zprávy školy.

Vedoucí vychovatel – hodnotí práci celého týmu, dosažené cíle. K tomu využívá individuální rozhovory s ostatními vychovateli, jednání s rodiči, řízené rozhovory s žáky, diskuze, podněty ze strany vedení školy, hospitace a vzájemné hospitace, konzultace. Dále napomáhá při uvádění začínajících vychovatelek a vychovatelů v prvním roce praxe.

Hodnocení zájmového vzdělávání probíhá také na konferencích kolegia školy, radě kolegia nebo vedení školy.

13. Závěrečná ustanovení

Školní vzdělávací program je otevřený dokument, který bude průběžně aktualizován podle momentálních podmínek, které mohou v průběhu školního roku vzniknout.

Jednotlivé změny budou vždy projednány a schváleny na Radě kolegia.

ŠVP bude zveřejněn na webu www.waldorf-brno.cz, v papírové podobě vyvěšen na úřední nástěnce a k dispozici na sekretariátu školy.